

Thomas A. Braathen

Saksbehandler Katrine Skajaa Gunnarsli

Vår ref. 2016/13891-0 432.2

Deres ref.

Dato 30.05.2017

Melding om vedtak. Svar på søknad om dispensasjon, samt varsel om vedtak om retting av utførte tiltak Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde i Grimstad kommune

Nasjonalparkstyret for Raet behandlet saken i møte den 19.5.2017, sak 21/17. Saksfremstilling og vedtak oversendes med dette. Vedtaket er likelydende det vedtak Fylkesmannen fattet den 18.4.2017.

Dersom vi ikke hører annet vil deres klage datert 8.5.2017 på Fylkesmannens vedtak av 18.4.2017, bli gjort gjeldene for aktuelt vedtak i nasjonalparkstyret. Klagen vil bli forberedt til neste styremøte som er berammet til 20. september.

Det gis med det nye vedtaket imidlertid også ny klageadgang med frist tre uker. En ny eller endret klage kan sendes inn innen denne frist, men er som nevnt over, ikke påkrevd.

Informasjon om klagerett

Dette er et enkeltvedtak som kan påklages innen tre uker fra meldingen om vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven (fvl) § 28. En eventuell klage skal fremsettes skriftlig og sendes til Nasjonalparkstyret for Raet. Miljødirektoratet er klageinstans. Parter har med visse unntak rett til innsyn i dokumentene i saken, jf. fvl. §§ 18 og 19.

Med hilsen

Katrine Skajaa Gunnarsli
Sekretariatet for Raet nasjonalparkstyre

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder
Statens Naturoppsyn v/ Arild Pfaff

Postboks 788 Stoa
Sømsveien 159

4809 ARENDAL
4870 FEVIK

Grimstad kommune

Postboks 123

4891 GRIMSTAD

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2016/13891-4
Saksbehandler: Aslak Gotehus
Dato: 04.05.2017

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Raet	21/17	19.5.2017

Svar på søknad om dispensasjon og varsel om vedtak om retting av utførte tiltak på gnr/bnr 57/4 i Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde i Grimstad kommune

Sekretariatets innstilling

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde fatter, med hjemmel i naturmangfoldloven § 48, følgende vedtak:

Thomas A. Braathen, på vegne av Lasse R. Braathen, gis dispensasjon for følgende tiltak på gnr/bnr 57/4 i Grimstad kommune som beskrevet i søknaden:

- Reparasjon av eksisterende brygge
- Etablering av ny betongterrasse med skifer ved husene
- Etablering av to nye betongtrapper i tilknytning til betongterrassen

Nasjonalparkstyret avslår søknad om etablering av treterrasse.

Forhåndsvarsel om pålegg etter nml. § 69

Nasjonalparkstyret varslar om pålegg om retting av aktuelle forhold, jf. nml. § 69. Pålegget omfatter fjerning av treterrasse og tilbakeføring av området, samt mulig retting og tilbakeføring av steinsatt kant mellom brygge og gårdstun.

Tiltakshaver gis anledning til å uttale seg i sakens anledning, med frist på tre uker.

Saksprotokoll i Raet nasjonalparkstyre - 19.05.2017

Vedtak

Sekretariatets innstilling enstemmig vedtatt.

Behandling

Sekretariatet opplyste i møtet at vedtaket fra Fylkesmannen datert 12.4.2017 (ugyldig vedtak) nå er påklaget. Saksfremlegget var allerede forberedt og sekretariatet har ikke hatt anledning til å se på eventuelle tilleggsopplysninger i klagen før styremøtet. Styret kan velge å utsette saken og ta ev. nye opplysninger i klagen med i behandlingen av saken, eller styret kan behandle søknaden med sekretariatets vurdering og innstilling lagt til grunn slik den framgår av møteinnkallingen. Det forventes at søker vil la klagen bli gjeldene også for styrets eventuelle vedtak, hvorpå saken kan forberedes og klagebehandles i neste styremøte.

Bakgrunn

Fylkesmannen fattet vedtak ved en inkurie vedtak likelydende sekretariatets innstilling datert 18.4.2017. Vedtaket er ikke gyldig da forvaltningsmyndighet for verneområdet formelt var overført til nasjonalparkstyret ble konstituert den 6.4.2017. Nasjonalparkstyret må behandle saken på nytt.

Søknaden

Grunneier og tiltakshaver, Lasse Roger Braathen, tok i juli 2016 kontakt med Fylkesmannen i forbindelse med at han ønsket å få gjennomført flere tiltak på sin eiendom. Den 22.07.16 stilte Fylkesmannens miljøvernaveiding på befaring med Braathen for å se nærmere på eiendommen. Braathen la da frem planer om å legge betong på den halvdelen av brygga som ikke hadde dette fra før. I tillegg ville han forsterke bryggekanten på utsiden, mot Sømshilen, med betong for å hindre utrasing av stein. Videre uttrykte Braathen at han ønsket å lage en platting mellom husene på eiendommen, på et areal som allerede var etablert plen. Fylkesmannen gav signaler om at dette trolig var tiltak som kunne tillates, men at det var rett å avklare dette gjennom søknad. Det ble presisert at tiltakshaver heller burde søke en gang for mye enn en gang for lite, hvis han var i tvil om tiltak var søknadspliktige eller ikke.

Etter dette hørte ikke Fylkesmannen mer før Statens naturoppsyn (SNO) tok kontakt per telefon 08.09.16. SNO hadde da registrert pågående arbeid ute på brygga på Braathens eiendom, og ringte Fylkesmannens miljøvernaveiding for å avklare om det var gitt dispensasjon for tiltakene. På det tidspunkt lå det blant annet en relativt stor haug med sand

og en blandemaskin ved brygga. Fylkesmannen ba SNO undersøke forholdet nærmere. Tiltakshaver, representert ved sønnen Thomas A. Braathen, forklarte SNO på stedet at det skulle støpes platting ved husene samt legges betongdekke på den delen av brygga som ikke hadde det fra før. I tillegg skulle den steinsatte kanten rundt brygga rettes opp og forsterkes med betong. I ny telefonsamtale formidlet da Fylkesmannen, gjennom SNO, at tiltakene kunne fullføres og at betongbilen som da var ved husene kunne kjøre ut til brygga, men at det måtte sendes søknad om ettergodkjenning.

Thomas A. Braathen, på vegne av hjemmelshaver Lasse R. Braathen, sendte 09.09.16 søknad til Fylkesmannen om ettergodkjenning av følgende tiltak:

1. Bryggereparasjon, ved å støpe betongdekke på den halvdelen av brygga som ikke allerede hadde dette. Det ble søkt om et dekke på ca. 30 m². I tillegg ble det søkt om å mure fast steiner på utsiden og langs innsiden av bryggen for å hindre utrasing av stein.
2. Etablering av terrasse ved husene, i form av betongdekke med skifer, på allerede etablert plen. Arealet utgjør ca. 60 m².
3. Støping av to trapper i tilknytning til terrassen, for å erstatte tidligere trapp og sti.
4. Etablering av terrasse av tre på en topp ovenfor husene. Arealet utgjør ca. 11 m².
5. Rydding av underskog i kulturlandskap.

Tiltak 1- 4 nevnt over, var allerede gjennomført da søknaden ble sendt inn.

I forbindelse med behandling av søknaden om ettergodkjenning, var SNO og Fylkesmannens miljøvernaveiding på ny befaring av eiendommen 17.10.16. I tillegg til bryggereparasjonen og betongplattingen mellom husene som hadde blitt presentert for Fylkesmannen 22.07.16 og 08.09.16, var det utført ytterligere tiltak som ikke var nevnt for forvaltningsmyndigheten før de ble gjennomført:

- a. Fra brygga og langs sjøkanten mot husene, var det påført betong i og på den steinsatte kanten mot sjøen over en strekning på ca. 45 meter.
- b. Mellom husene var det støpt én trapp i betong opp til betongplattingen og én trapp fra plattingen oppover i terrenget.
- c. På toppen ovenfor husene var det anlagt en treplatting i terrenget.

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder anmeldte de aktuelle forhold til politiet 04.12.16.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Eiendommen inngår i Søm landskapsvernområde og Raet nasjonalpark som ble vernet ved kgl.res. av 16. desember 2016. For verneområdene gjelder *Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner, Aust-Agder*, FOR-2016-12-16 nr. 1632 og *Forskrift om vern av Søm landskapsvernområde, Grimstad kommune, Aust-Agder*, FOR-2016-12-16 nr. 1633 (verneforskriftene). Tiltakene ligger er hovedsakelig omfattet av bestemmelsene for Søm landskapsvernområde, men berører også Raet nasjonalpark.

Formålet med Søm landskapsvernområde fremgår av verneforskriften § 1:

Formålet med Søm landskapsvernområde er å ta vare på et særegent natur- og kulturlandskap for denne delen av Skagerrakkysten med kvartærgeologiske forekomster og den varmekjære floraen som preger landskapet.

Verneforskriften § 3 første ledd lyder:

I et landskapsvernområde må det ikke settes i verk tiltak som kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Pågående virksomhet kan fortsette og utvikles innenfor rammen av første punktum. Nye tiltak skal tilpasses landskapet. Det skal legges vekt på den samlede virkningen av tiltak i området.

Med de unntak som følger av verneforskriften er det forbud mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets særpreg eller karakter, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger, graving, påfylling av masse, bakkeplanering m.m.

Bestemmelsene er ikke til hinder for vedlikehold av bygninger, anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet, jf. verneforskriften § 3 tredje ledd bokstav a.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø.(...)

Verneforskriften § 3 første ledd lyder:

I nasjonalparken skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

Området er vernet mot inngrep av enhver art, og det er angitt en rekke konkrete tiltak som ikke er tillatt i verneområdet. Det er bl.a. forbud mot oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg, kaianlegg, brygger, gjerder, anlegg og andre innretninger (...).

Bestemmelsene er ikke til hinder for vedlikehold av bygninger, brygger, anlegg og innretninger som ikke fører til bruksendring, jf. verneforskriften § 3 tredje ledd bokstav a. Her er videre angitt at vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet. Vedlikehold omfatter ikke ombygging eller utvidelse.

Etter nasjonalparkstyrets vurdering, omfattes ikke tiltakene av de spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriftene. Søknaden vil derfor bli vurdert etter naturmangfoldloven § 48.

Etter § 7 i naturmangfoldloven skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer når forvaltningsmyndigheten fattet vedtak som berører natur.

Vurdering av saken

Verneverdiene i dette området er godt dokumentert gjennom verneprosesser, naturdatabaser, og forvaltning av tidligere Hasseltangen landskapsvernområde. Området er også besøkt i forbindelse med de omsøkte tiltakene. Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfold og effekter av omsøkte tiltak, jf. nml. § 8, anses på bakgrunn av dette som tilfredsstillende, og føre-var-prinsippet i nml. § 9 tillegges derfor liten vekt i vurderingen. Nasjonalparkstyret vurderer at nml. § 11 (kostnader ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver) skal komme til anvendelse i saken og at tiltakshaver må utbedre skader som er utført på naturmangfoldet. Siden tiltakene allerede er utført, er prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder lite relevant (§ 12).

Dispensasjonssøknaden omfatter fem tiltak:

Reparasjon av eksisterende brygge

Etter vår vurdering er ikke dette tiltaket å anse som vedlikehold, og det er derfor søknadspliktig. Tiltaket har liten innvirkning på natur- og kulturlandskapet, og kvartærgeologiske forekomster og biologiske verdier blir ikke nevneverdig berørt. Halve arealet har hatt betongdekke fra før, og resterende areal har vært grusdekt. Vurdering av økosystemtilnærming og samlet belastning (nml. § 10) tilsier heller ikke at tiltaket ikke kan tillates.

Tiltaket vurderes ikke å være i strid med verneformålet eller påvirke verneverdiene nevneverdig, og nasjonalparkstyret mener det kan gis dispensasjon for bryggereparasjonene som er gjort.

Nasjonalparkstyret understreker at denne dispensasjonen kun gjelder brygga. Påføring av betong langs den 45 meter lange steinsatte kanten fra brygga mot husene, omfattes ikke av dispensasjonen.

Etablering av ny betongterrasse med skifer ved husene

I følge tiltakshaver søkes det her om å støpe et betongdekke på allerede etablert uteområde, hvor det tidligere har vært en gressbelagt terrasse. Terrassen skal ligge på bakkeplan, og høyder i terrenget skal ikke endres. Etter vår vurdering er dette arealet å anse som gårdstun, og at tiltaket derfor kan tillates.

Tiltaket vurderes ikke å være i strid med verneformålet eller påvirke verneverdiene nevneverdig, og nasjonalparkstyret mener det kan gis dispensasjon for betongterrassen som er anlagt.

Etablering av nye betongtrapper

I følge tiltakshaver søkes det her om å støpe to trapper som erstatning for en gammel trapp og trasé opp fra huset. Etter vår vurdering inngår disse tiltakene i arealet som er å anse som eiendommens gårdstun, og at tiltaket derfor kan tillates.

Tiltaket vurderes ikke å være i strid med verneformålet eller påvirke verneverdiene nevneverdig, og nasjonalparkstyret mener det kan gis dispensasjon for betongtrappene som er anlagt.

Etablering av ny treterrasse

Det søkes om ettergodkjenning av en terrasse i tre som utgjør ca. 11 m². Terrassen er etablert på toppen av en liten høyde overfor gårdstunet, anlagt i en liten fordypning i terrenget. Etter vår vurdering påvirker denne terrassen natur- og kulturlandskapet negativt, både visuelt og biologisk. Det aktuelle arealet er ikke i umiddelbar nærhet til husene, og er etter vår vurdering ikke en del av gårdstunet.

Tiltaket vurderes å være i strid med verneformålet slik at det påvirker verneverdiene nevneverdig. Nasjonalparkstyret mener det ikke kan gis dispensasjon for treterrassen som er anlagt.

Rydding av underskog

Tiltakshaver søker om å rydde underskog og kratt langs gressplen fra gårdstunet, nedover langs sjøen, videre oppover en gammel kjerrevei langs østsiden av høydedraget. Den gamle, steinsatte veien er fra den tiden det var hagebruksskole i området.

Etter nasjonalparkstyrets vurdering er dette tiltaket omfattet av unntaksbestemmelsene i verneforskriftene, og er derfor ikke søknadspliktig.

Konklusjon

Nasjonalparkstyret gir dispensasjon for følgende tiltak:

- Reparasjon av eksisterende brygge
- Etablering av ny betongterrasse med skifer ved husene
- Etablering av to nye betongtrapper i tilknytning til betongterrassen

Nasjonalparkstyret gir ikke dispensasjon for etablering av ny treterrasse.

Rydding av kratt og underskog langs kjerrevei er ikke søknadspliktig.

Nasjonalparkstyret vurderer å gi pålegg om retting og tilbakeføring av enkelte av tiltakene som allerede er utført. Detaljer om dette gis i eget varsel under.

Varsel om vedtak om retting av utførte tiltak på gnr/bnr 57/4 i Raet nasjonalpark og Søm landskapvernområde i Grimstad kommune

Bakgrunn

Det har blitt gjennomført flere tiltak som ikke er omsøkt på eiendommen. Det er søkt om ettergodkjenning av de fleste tiltakene i etterkant, men det er ikke søkt om dispensasjon for påføring av betong langs den 45 meter lange steinsatte kanten fra brygga mot husene. Se nærmere beskrivelse av bakgrunn og de utførte tiltakene over.

Dispensasjonssøknaden er behandlet over, og vi viser til denne for vår vurdering i saken.

Juridisk grunnlag

Etter naturmangfoldloven (nml.) § 69, 1. ledd, kan myndigheten etter loven pålegge den ansvarlige å rette eller stanse forhold som er i strid med loven eller vedtak med hjemmel i loven. Forvaltningsloven (fvl.) § 16 (forhåndsvarsling) angir hvordan en part i saken skal varsles før vedtak treffes, og hva forhåndsvarselet skal inneholde. Det fremgår bl.a. at "part i saken (...) skal gis høve til å uttale seg innen en nærmere angitt frist", og at "forhåndsvarselet skal gjøre greie for hva saken gjelder og ellers inneholde det som anses som påkrevd for at parten på en forsvarlig måte kan vareta sitt tarv", jf. fvl § 16, 1. og 2. ledd.

Forhåndsvarsel om pålegg etter nml. § 69

Det er blitt utført flere klare brudd på verneforskriften gjennom de tiltakene som er utført på Lillenes (se vurdering av dispensasjonsspørsmålet over). Nasjonalparkstyret har innvilget søknad om dispensasjon for de fleste av tiltakene, men ikke for treterrassen som er etablert på høyden overfor gårdstunet. Vår vurdering er at denne treterrassen må fjernes og området tilbakeføres til tilstanden før tiltaket ble gjennomført.

Nasjonalparkstyret vurderer også å pålegge retting og tilbakeføring av den steinsatte kanten som er påført betong mellom brygga og husene. Vi vil se nærmere på hvilken løsning som er mest formålstjenlig for verneområdet og verneverdiene, og fatte vedtak på bakgrunn av dette.

Nasjonalparkstyret vil varsle at vi vurderer å pålegge retting av aktuelle forhold, jf. nml. § 69, herunder pålegg om tilbakeføring av utførte tiltak som beskrevet over. Tiltakshaver vil bli gitt anledning til å uttale seg i sakens anledning.